

DR | GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK- 0999 København C
dr.dk

22.03.2024

Klage over 'seneste nyt'-artikel på dr.dk

Du har den 22. februar 2024 klaget over en artikel på dr.dk med overskriften: 'Formand for Det Jødiske Samfund: Største antisemitiske bølge i Danmark siden 1943'. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg er enig i.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Kopi:

Journalen
Etikchef Anja Lundberg Andersen, DR Kultur, Børn og Unge
Seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen, LSR
Redaktionschef Jens Jacob Lerche, DR Nyheder
Ledende redaktionschef Marie Buss, DR Nyheder
Direktør Sandy French, DR Nyheder

Sagen kort

En læser klagede over en 'seneste nyt'-artikel for manglende selvstændig research fra DR's side. Klager får ikke medhold.

Gennemgang af sagen

Den 22. februar 2024 klager _____ (herefter benævnt Klager) over en 'seneste nyt'-artikel på dr.dk med overskriften: 'Formand for Det Jødiske Samfund: Største antisemitiske bølge i Danmark siden 1943.'

Teksten lyder: "Overskrift ændret så det i overskriften som i selve artiklen fremgår, hvad der er kilde. Derudover medtaget spørgsmål om metode fra Berlingskes artikel.

Det jødiske samfund i Danmark oplever lige nu "den største antisemitiske bølge i Danmark siden 1943".

Sådan lyder det fra Henri Goldstein, der er formand for Det Jødiske Samfund i Danmark til Berlingske, efter en ny rapport afslører, at der sidste år blev registreret 121 hændelser om alt fra trusler, hærværk og antisemitiske ytringer mod jøder i Danmark.

101 af hændelserne er registreret efter Hamas' terrorangreb på Israel den 7. oktober.

Til sammenligning blev der samlet set registreret ni af den slags hændelser i 2022.

Rapporten kommer fra sikkerhedsorganisationen i Det Jødiske Samfund ved navn Afdeling for Kortlægning og Videndeling af Antisemitiske Hændelser (AKVAH).

AKVAH har registreret antisemitiske hændelser i Danmark siden 2012 - og antallet af hændelser har ifølge opgørelsen aldrig været så højt som i 2023.

Til spørgsmålet om hvorvidt jøder i Danmark skal passe mere på i gadebilledet er meldingen fra Henrik Goldstein klar:

- Ja, det mener jeg. Vi har fra Det Jødiske Samfunds side sagt, at for ikke at provokere skal man lade være med at vise jødiske symboler på gaden, siger han og understreger, at der formentligt også sker flere antisemitiske hændelser, der aldrig bliver registreret.

Adspurgt om det højere antal hændelser sidste år kan hænge sammen med, at der blandt danskere er blevet en større opmærksomhed på at reagere på antisemitisme, svarer Henrik Goldstein. "Kun i et vist omfang."

Klager kritiserer DR for ukritisk at videreformidle rapporten uden nogen form for selvstændig research. Klager skriver bl.a.: "Hvordan har DR forholdt sig kritisk til rapporten, inden den blot videreformidles som en nyhed? Jeg er klar over, at "den største antisemitiske bølge i Danmark siden 1943" er et citat osv, men jeg oplever, at DR og andre i pressen gang på gang fremstiller disse tal som fakta.

Men sagen er jo, at ALLE er berørt af hvad der sker i Mellemøsten og kan opleve dette meget personligt.

Jeg forventer, at DR laver journalistik."

DR svarer

Den 6. marts 2024 svarer redaktionschef Jens Jakob L. Pedersen Klager. Han skriver blandt andet:
"Ikke alle ting kan tjekkes ned i mindste detalje, men kan stadig være relevante aspekter at få frem, og i de tilfælde er kilden og ophav til nyheden næsten et endnu mere helligt princip. Uden at man dog kan sige at kilden ikke er så vigtig at få frem, hvis vi selv kan tjekke med egne øjne ved fx at have journalister i eksempelvis Gaza. DR kan desværre ikke få lov til at komme ind i Gaza, og derfor baserer vi vores dækning indefra på fx myndigheder og organisationer. Det kan fx også være antal af ofre som forleden, hvor det kom frem, at mindst 104 blev dræbt i en madkø i Gaza. Det ændrer ikke på, at DR skal dække den tragiske begivenhed ud fra de kilder, der er, og selvfølgelig have kilderne med.

DR skal også dække, de tråde som konflikten kan have til Danmark, og det gør vi. Fx har DR haft journalister ved mange demonstrationer til fordel for Palæstina, og DR har også løbende spurgt politikerne indtil, om den fortsatte bombing af Gaza og lidelserne for civilbefolkningen er proportionalt med angrebet 7. oktober.

DR dækker selvfølgelig også, når vi ser eksempler på, at kløften og splittelsen bliver større i Danmark som denne rapport indikerer, da Det Jødiske Samfund, som står bag rapporten, har registreret flere episoder - herunder også voldsomme eksempler som dødstrusler.

Det er relevant at få dækket og selvfølgelig med tydelig kilde og afsender, som også er tilfældet. Vi vurderer selvfølgelig også helt generelt journalistisk ud fra sund fornuft, om noget skal fravælges, fordi vi tvivler på troværdigheden, så vi fx ikke får viderebragt fake news.

Seneste nyt er et kortere format. Havde vi prioriteret historien lidt højere og givet den mere plads, havde det været relevant at få spørgsmålet med, om den aktuelle fokus på konflikten kan have fået flere til at reagere. Det er der spurgt til Berlingskes version, som er den, DR har citeret."

Artiklen er ny tilføjet en 'disclaimer' – en meddelelse – hvor der står: "Overskrift ændret så det i overskriften som i selve artiklen fremgår, hvad der er kilde. Derudover medtaget spørgsmål om metode fra Berlingskes artikel."

Klager anker

Samme dag vender Klager tilbage med, hvad Klager opfatter som ubesvarede spørgsmål. Han skriver bl.a. til redaktionschefen for DR: "Du skriver, at 'ikke alt kan tjekkes ned i mindste detalje' osv. Men hvad har DR gjort (jvf. Dit udsagn om, at du skriver at I gør).

Hvilke typer af antisemitisme er der tale om? Har DR spurgt ind/undersøgt dette?

Har DR undersøgt, om der evt sammenblandes politiske og antisemitiske hændelser?

Kunne det være, at jøder og israelere føler sig mere udsatte og at dette også kan give sig til udtryk i hvordan de opfatter og oplever verden omkring sig?

Er der tilsvarende oplevelser/registreringer i f.eks. muslimske miljøer? Har DR undersøgt dette?

Jeg spørger kritisk, fordi det IKKE virker på mig, som om at DR har foretaget sig andet, end at videreformidle en 'nyhed' fra et politisk organ/interesseorganisation (Jødisk Samfund.)"

Klager anker ved samme lejlighed. Jeg bekræfter den 7. marts 2024, at jeg vil behandle sagen som en ankesag.

DR føjer noget til

Redaktionschefen føjer i forbindelse med ankesagen noget til sit oprindelige svar til Klager. Det fører til ændringer i 'Seneste nyt-artiklen.' Redaktionschefen skriver til LSR:

"- *Vi forbeholder os ret til at bringe udsagn fra begge parter uden, at der nødvendigvis skal føres bevis for en følelse af forfølgelse. Det må man godt give udtryk for som jødisk samfund med udgangspunkt i egen registrering.*

- *Vi bør i overskrift klart lade det fremgå, at det er en rapport fra det jødiske samfund. Derfor rettet*

- *Vi skal medtage det kritiske spørgsmål til formanden. Derfor medtaget."*

Procedure

Det følger af DR's etiske retningslinjer, at en klager skal have svar inden for fire uger. Det er overholdt. Klagen skal være besvaret af den ansvarlige chef, hvilket også er tilfældet. Svaret skal forholde sig til indholdet i klagen, hvilket også er sket, og der skal være givet klagevejledning, hvilket også er sket.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Klagers kritik går grundlæggende på, at DR ukritisk videreformidler rapporten fra Det Jødiske Samfund i Danmark uden kildekritik og uden nogen form for research. Klager spørger derfor til, hvad DR selvstændigt har foretaget sig for at kontrollere de oplysninger, der fremgår af den citerede rapport.

Det følger af DR's etiske retningslinjer, at DR både skal bringe korrekt og hurtig information til lytterne, læserne og, seerne. Der er dermed både en betoning af, at informationen skal være rigtig, men samtidig er der også en grænse for, hvor lang tid researchen bør tage, hvis informationen samtidig skal være hurtig. Begge dele skal prioriteres. Derfor vil der løbende ske en afvejning af de to hensyn. Det berettiger ikke fejl, men det sætter en grænse for researchen, og konkret er det en almindelig journalistisk disciplin, at citere medier, man generelt har tillid til uden forudgående research af mediets kilder.

DR har samtidig også retningslinjer for, hvordan DR citerer. DR skal citere i overensstemmelse med Ophavsretsloven. Det er en juridisk afgørelse, om det sker.

DR skal så vidt muligt angive det citerede medie i første afsnit, fremgår det af DR's etiske retningslinjer. DR bør normalt højst basere fire afsnit svarende til højst otte-ti sætninger på den citerede artikel og mindre, hvis der citeres fra en ganske kort artikel. Er historien længere bør det overskydende indhold bygge på en selvstændig journalistisk indsats, citerer fra egne kilder eller ny baggrundsinformation.

Normalt gengives kun ét enkelt direkte citat. Dog kan en angrebet parts svar af presseetiske årsager gengives som direkte citat med tydelig angivelse af det citerede medie som kilde. Normalt henvises ved et dybt link til den citerede artikel, hvis originalartiklen er tilgængelig på en digital platform. Anvendelse af dybe links må dog aldrig få karakter af systematisk udnyttelse af andres indhold.

Denne korte artikel lever op til kravene. Der er to citater, hvoraf det ene er et svar på et kritisk spørgsmål. Kilden er angivet øverst i artiklen, dog mangler der et dybt link til Berlingskes citerede artikel.

Det fremgår ligeledes af DR's etiske retningslinjers afsnit om undersøgelser og rapporter, at DR skal være kritisk over for alle undersøgelser, der stammer fra virksomheder eller organisationer, der har politiske eller kommercielle interesser i at få omtale. DR oplyser altid, hvem der har udført og bestilt sådanne undersøgelser. Det er også sket her, da det nævnes, at det er Det Jødiske Samfund i Danmark. Som jeg læser sagens oplysninger, er der tale om en citathistorie, hvor DR har viderebragt hovedvinklen fra Berlingske uden selvstændig research. Det er gængs praksis, og det vil i virkeligheden være et krav, som vanskeligt kunne honoreres, hvis DR ikke kunne citere andres omtale af en rapport, hvis ikke DR havde forholdt sig selvstændigt til rapporten. Det ville være svært at overholde hensynet til 'hurtig nyhedsformidling.' Det er en afvejning i den konkrete situation, men her er det min vurdering, at kriterierne er opfyldte, og derfor er der ikke tale om et brud på DR's etiske retningslinjer. Så Klager får ikke medhold. Det hører i særlig grad med i billedet, at der er tale om en kortfattet nyhed med begrænset plads til detaljer. DR er som andre medier i et vist omfang nødt til at kunne stole på troværdigheden af fastetablerede nyhedskilder, herunder andre bladhuse og medieinstitutioner, så længe DR åbent fremlægger sine kilder til historien. DR citerer i lighed med andre medier eksempelvis Ritzaus Bureau uden selvstændig undersøgelse af nyhedsbureauets historier, da det anses for et højest troværdigt medie, som overholder god presseskik, og i øvrigt er kundeforholdet baseret på, at bureauet tilbyder nyhedsstof m.m. til kunderne, herunder DR, til fri afbenyttelse.

Konklusion og sammenfatning

En læser klagede over en 'Seneste nyt' artikel med overskriften: 'Formand for Det Jødiske Samfund: Største antisemitiske bølge i Danmark siden 1943'. Klager fandt, at DR ikke havde foretaget nogen selvstændig research af den rapport om antisemitisme, som bliver omtalt, men blot skrevet af efter Berlingske.

Klager får ikke medhold. DR skal både levere korrekt og hurtig nyhedsformidling som her. Citatretningslinjerne var overholdt, og det vil i praksis være umuligt at opretholde den nuværende journalistiske praksis, hvis DR selvstændigt skal undersøge alle oplysninger, som andre medier bringer frem, og som DR anser for citatværdige. Det må bero på de konkrete omstændigheder, men DR's etiske retningslinjer var ikke overtrådt her. DR har som følge af kritikken præciseret overskriften og medtaget et kritisk spørgsmål stillet af Berlingske.

Klager får ikke medhold.

Jesper Termansen, den 20. marts 2024